

מפגש עם איש עצוב מלמד שאלומות אינה תמיד גלויה לעין, ולכן חשוב
לפקוח עיניים, להיות קשובים ולהושיט יד

שמח מבחוץ ועצוב מבפנים

• צופית גרנט־רנד

צופית גרנט־רנד היא
שחקנית ויוצרת

צילום: שיר פרנקו

את

סיפורו של אודי שמעתי לראשונה לפני כמה שנים, ואני זוכרת שהלילה ההוא הדיר שינה מעיניי. בכל פעם שנרדמתי, התעוררתי מסייט. אודי יפה תואר, חכם, מלא הומור, כריזמטי. כשהוא נכנס לחדר, כל השאר נעלמים. יודע לספר סיפורים, רואה את העולם מזוויות שאף אחד לא מבחין בהן. ואז, פתאום, כשישבנו לבד, אחרי שהוא שמע מאחרים על הקשר שלי לטיפול באנשים עם בעיות, הוא הרגיש נוח לדבר.

"אשתי", הוא אמר, "אם היא תשמע שהעזתי לשוחח איתך, היא תהרוג אותי. ולא בכאילו. היא תכה אותי ותשפיל אותי. וגם אותך לא בטוח שתשאיר בחיים". נדהמתי.

"מה?" שאלתי, "מה זאת אומרת?"

"אסור לי לדבר עם נשים", הוא ענה בחיוך נבון, "בעצם, אסור לי לדבר עם אנשים בכלל. אני סוג של עבד".

"מה זאת אומרת? איך נקלעת למקום כזה?" שאלתי. "זה לא היה מתוכנן", השיב, "הכרתי את דפנה לפני כמה שנים, והיה בה משהו... היא זיהתה את המקומות החלשים שלי. את חוסר הביטחון, חוסר הנוחות עם הגוף, הפער בין איך שאחרים ראו אותי לבין איך שראיתי את עצמי. היא נחתה בדיוק במקום הכי רגיש, ומהרגע שנכנסתי - לא היה לי סיכוי לצאת".

הוא סיפר לי איך בודדה אותו מכל סביבתו: מהמשפחה הגרעינית, מההורים, מהאחים. היא הכריחה אותו לעזוב את עבודתו, כי לדעתה "כולן רוצות אותו". היא שלטה בהכול. קללות מקטינות הפכו לשגרה. כשהוא ניסה להתקומם, היא עמדה על סף המרפסת ואיימה לקפוץ. "הבית היה גיהנום", הוא אמר, "כולם

"כמה קשה לדבר על גברים נפגעי אלימות בזוגיות. החברה שלנו כל כך רגילה לחשוב במונחים של גברים כתוקפים ונשים כקורבנות, עד שהמציאות הזו של אודי כמעט לא זוכה להכרה"

צועקים על כולם, ואני שק חבטות. מנקה, מבשל, עורך קניות, מפרנס - ובתוך כל זה אני בדיכאון עמוק. מחוץ לבית, כולם מכירים אותי בתור הבחור עם החיוך התמידי. אבל בפנים? אין לי מושג מה זה לא לפחד. "ומה עם הסביבה?" שאלתי. "אף אחד לא שם לב?". "היו ניסיונות", הוא ענה, "הוא ענה, 'אבל אין דרך לצאת מקשר כזה. צריך נס גדול. היא תהרוס כל מי שינסה לקחת ממנה שליטה. אין לה גבולות'". אודי סיפר את סיפורו בחיוך נבון. ואני? אני בוכה את נשמת.

לפני כשבועיים שמעתי שאודי חזר הביתה. הוא המשיך לספוג את מה שספג כל השנים - התעללות יומיומית, שגרה של השפלות, בידוד ופחד. וביום חמישי האחרון הוא נגאל מייסוריו ונפטר. נפטר. כמעט כאילו בטבעיות, כי כשמעתי את הבשורה משהו בי הרגיש שזה בלתי נמנע. מוות הוא לפעמים בריחה, לפעמים שחרור, ולפעמים פשוט סוף. סוף של סיפור שהעולם לא השכיל לעצור בזמן. אודי היה איש גדול, חזק לכאורה, מלא חיים וצחוק, ובתוכו - נשמה כלואה. הסיפור שלו גרם לי לחשוב על כל אותם אנשים, גברים ונשים, שממשיכים לשרוד, לא באמת לחיות, בתוך מעגלי אלימות שקטה שלא משאירה סימנים כחולים על הגוף, אבל חורכת את הנפש.

כמה קשה לדבר על גברים נפגעי אלימות בזוגיות. החברה שלנו כל כך רגילה לחשוב במונחים של גברים כתוקפים ונשים כקורבנות, עד שהמציאות הזו של אודי כמעט לא זוכה להכרה. זו בושה כפולה - גם הפחד מהמתעללות וגם הפחד מהסטיגמה החברתית. אבל אודי לא "נתן" לזה לקרות. דפנה הייתה אומנית של שליטה. מניפולטיבית עד כאב, שקרנית אובססיבית עם ראיית רנטגן של חולשות. היא ידעה בדיוק איפה ללחוץ כדי לנעול אותו במערכת היחסים הזו. היא הפכה אותו לשבוי. וכשהיא ראתה שהוא מנסה לברוח, היא הבטיחה שאף אחד לא יציל אותו. והיא צדקה. אם יש משהו שאני לוקחת מהמקרה הקשה הזה, זו ההבנה שאין רגע נכון יותר מכאן ועכשיו לפקוח עיניים. לראות את הקרובים אלינו באמת. לשים לב לחיוך מזויף, לבדידות שנראית לא מוסברת, לשתיקה כשהיא כבר רועמת. כי אודי לא היה חייב להישאר לבד.

איור: שאטרסטוק